

Værktøj:

Den grønne Værdikædeanalyse

TEKNIQ ARBEJDSGIVERNE

Hvad er en værdikæde?

Værdikæden er betegnelsen for de processer og aktiviteter, der medvirker direkte i at frembringe virksomhedens produkt eller serviceydelse, dvs. det virksomheden laver, der skaber værdi, og som kunderne er villige til at købe og betale for.

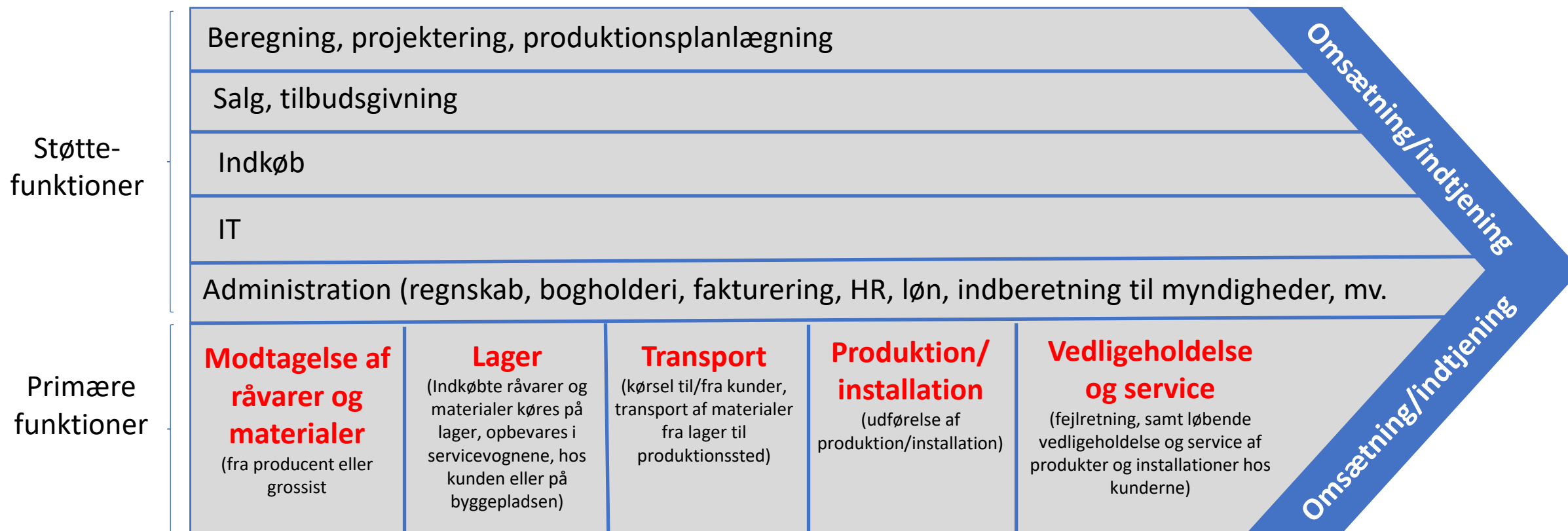
Værdikæden består af **primære funktioner** og **støttefunktioner**.

Virksomhedens primære funktioner er de funktioner, der bidrager direkte til produktionen, dvs. skaber værdi for kunderne, og genererer salg, omsætning og indtjening.

Støttefunktioner er funktioner, som ikke direkte er værdiskabende, men som er nødvendige for at virksomheden kan levere og fungere. Eksempler på støttefunktioner er f.eks. administration, økonomi og regnskab, IT, HR, salg og marketing, mv.

Eksempel på en værdikæde

Værdikæden i en typisk metal- eller installationsvirksomhed kan se sådan ud:

Hvad er værdikædeanalyse?

Værdikædeanalyse handler om at få overblik over virksomhedens værdikæde og de processer og aktiviteter, der ligger i den.

Når du har overblikket kan du optimere og effektivisere virksomhedens processer og aktiviteter, så de skaber mere værdi. Analysen viser ofte, at nogle processer og aktiviteter udføres af vane, og ikke længere skaber værdi eller er overflødige. De kan så helt fjernes.

Kortlægning af virksomhedens værdikæde er fundamentet for at arbejde med Verdensmål, bæredygtighed og samfundsansvar, da den giver anledning til at stille spørgsmål, diskutere og reflektere over måden virksomheden arbejder på, og derved få inspiration og idéer til, hvor arbejdet kan udføres grønnere, mere bæredygtigt og samfundsansvarlig.

Hvad er værdikædeanalyse?

I processen med at kortlægge værdikæden, kan man som virksomhedsejer f.eks. stille spørgsmålstegn ved, om...

...indkøbte råvarer og materialer produceres under ordentlige forhold?

...virksomhedens produkter og løsninger kan genanvendes eller repareres, hvis de går i stykker?

...virksomheden kan gøre mere for at tiltrække kvinder til faget, eller ansatte medarbejdere, der har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet?

...virksomhedens biler og servicevogne er grønne og klimavenlige, eller kan erstattes med elbiler?

...virksomhedens produktionsanlæg er ressource- og energieffektivt?

...virksomheden udnytter råvarer, materialer og andre ressourcer optimalt, så materialespild, unødige kørsel og "om-igen-arbejde" minimeres?

...virksomheden overskudsvarme kan genanvendes, eller anvendes i varmeforsyningen?

...virksomhedens spildevand og affald bliver rensset og sorteret miljøvenligt og sikkert?

Hvad er værdikædeanalyse?

Der er et potentiale for, at virksomheden kan blive grønnere, mere bæredygtig og samfundsansvarlig i alle dele af værdikæden.

Mulighederne begrænser sig ikke kun til egen virksomhed, men findes også hos kunder, producenter, grossister, underleverandører og andre interessenter og samarbejdspartnere udenfor virksomheden.

Det handler i første omgang om, at finde mulighederne og derefter om, at handle på dem.

Her er værdikædeanalysen et godt udgangspunkt.

Hvis du klikker på linker [her](#) får du et eksempel på, hvordan FNs Verdensmål kan indgå i værdikæden i en metalindustrivirksomhed.

Hvis du klikker på linker [her](#) får du et eksempel på, hvordan FNs Verdensmål kan indgå i værdikæden i en installationsvirksomhed.

Lav en værdikædeanalyse for din virksomhed ved hjælp af skabelonen [her](#)

Klik [her](#) for en "trin for trin"-guide til, hvordan du laver en værdikædeanalyse.

METALINDUSTRIVIRKSOMHED

Opmærksomhedspunkter i værdikæden

INDKØB

Krav til leverandører (produ-center, grossister og underleverandører):

Miljø:

- Energiforbrug
- Vandforbrug
- Spild
- Emballage (materiale, omfang)

Arbejdsforhold:

- Menneskerettigheder (børne- og tvangsarbejde)
- Fagforening, kontrakter

Øvrige:

- Partnerskaber med udvinding, produktion- og detailed

TRANSPORT

Krav til transportører:

Miljø:

- Energiforbrug
- CO2-udledning
- Logistik (planlægning, samkørsel, mindst mulig trængsel i byerne)

Arbejdsforhold:

- Overenskomst (Køre-/hviletid, tung fragt, ...)

PRODUKTION

Orden i eget hus:

Miljø:

- Energiforbrug
- Spild
- Affald

Arbejdsforhold:

- Overenskomst (løn, tid, chikane,...)
- Lærlinge- og elevpladser
- Efteruddannelse
- Sundt arbejdsmiljø
- Sikker arbejdsmiljø
- Psykisk arbejdsmiljø

Øvrige:

- Partnerskab m. fremstillings- og detailed ift. fx design og genanvendelse)

TRANSPORT, DISTRIBUTION OG SALG TIL DETAILED

Orden i eget hus:

Miljø:

- Energiforbrug
- CO2-udledning (transport)
- Emballage (materiale, omfang)

Arbejdsforhold:

- Sikkerhed ift. montering og brug

Øvrige:

- Partnerskaber m. fx produktions- og detailed ift. forbrugerinformation, emballage og affaldshåndtering, ..

BORTSKAFFELSE

Håndtering og bortskaffelse af affald efter udført arbejde:

Miljø:

- Affaldssortering, herunder mulighed for genbrug og genanvendelse

Øvrige:

- Partnerskaber med aftagere af byggeaffald, forbrændingsanlæg mv.

INSTALLATIONSVIRKSOMHED

Opmærksomhedspunkter i værdikæden

INDKØB

VIRKSOMHEDSDRIFT

INSTALLATION

BORTSKAFFELSE

Krav til leverandører (producer, grossister og underleverandører):

Miljø:

- Miljøbelastning (jord-, vand- og luftforurening)
- Ansvarlig produktion (brug af giftige kemikalier og vand)
- Energiforbrug / CO2-udledning
- Emballage (materiale og omfang)

Arbejdsforhold:

- Ansvarligt produceret (brug af børne- og tvangsarbejde, formel arbejdskraft)

Øvrige:

- Partnerskaber med materialeleverandører og designere for cirkulært design

Orden i eget hus:

Miljø:

- Miljøcertificeringer (ISO, Svane, DGNB, LEED, ...)
- Reducerer energiforbrug
- Anvender grøn strøm
- Reducering af affald og spild
- Optimering af transport (el-biler/delebiler/planlægning)

Arbejdsforhold:

- Overenskomst (løn, tid, chikane,...)
- Ligeværdighed ml. kønnene
- Lærlinge- og elevpladser
- Efteruddannelse
- Sundt arbejdsmiljø
- Sikkert arbejdsmiljø
- Psykisk arbejdsmiljø

Øvrige:

- Partnerskaber med udd.institutioner, industrien, byggebranchen, kunder

Orden ved arbejde hos kunder:

Miljø:

- Miljøcertificeringer i serviceudførelsen (ISO, Svane, DGNB, LEED, ...)
- Reducering af affald og spild på byggepladsen
- Skaber adgang til strøm, rent vand og sanitet

Arbejdsforhold:

- Sikkerhed ift. serviceudførelse
- Lige forhold på byggepladser
- Etisk praksis ift. udførelse af service og prisfastsættelse /afregning

Øvrige:

- Partnerskaber med kunder og fremstilling ift. minimering af affald, spild, emballage

Håndtering og bortskaffelse af affald efter udført arbejde:

Miljø:

- Affaldssortering, herunder mulighed for genbrug og genanvendelse

Øvrige:

- Partnerskaber med aftagere af byggeaffald og fremstilling og virksomhed ift. produktdesign

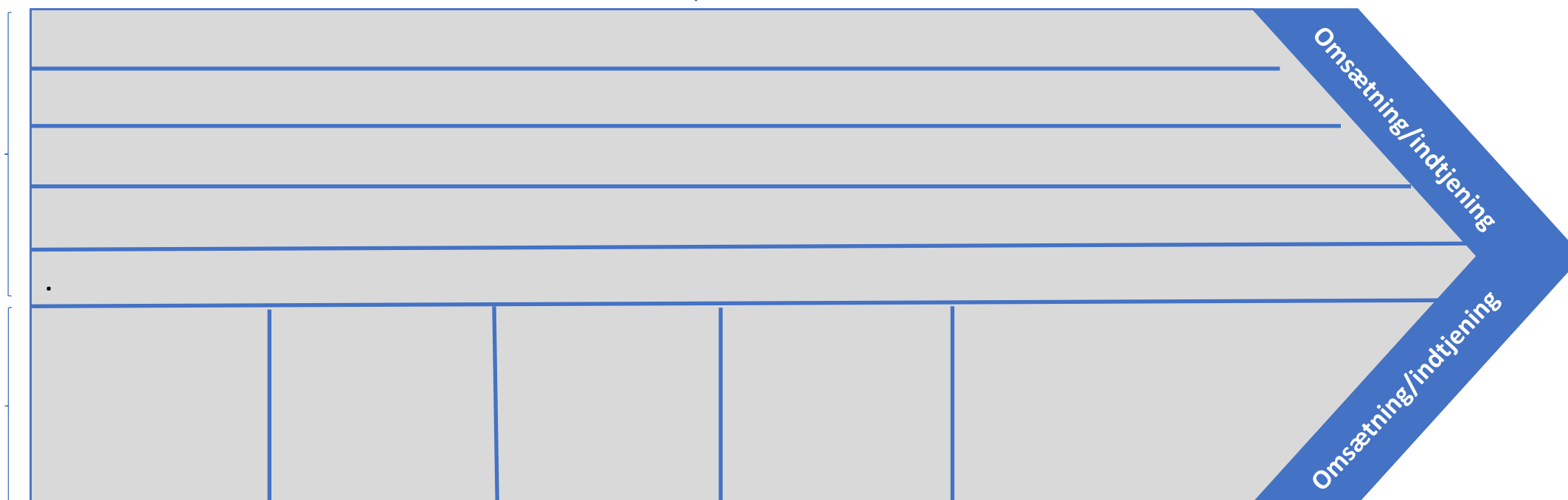
Skabelon til værdikædeanalyse

Eksterne krav (fra myndigheder, kunder, långivere, o.a.)

Støtte-
funktioner

Primære
funktioner

Sådan bruger du skabelonen

1. Print skabelonen i stort format, så I kan skrive på den, eller tegn den op på en tavle, white-board, eller lignende, hvor alle kan se den...
2. Gennemgå nu virksomheden systematisk, udefra og ind:
  1. Start med at drøfte og notere de krav I oplever fra myndigheder, kunder, finansielle institutioner eller andre eksterne interessenter eller samarbejdspartnere om at registrere og kunne dokumentere virksomhedens grønne fodaftryk?
  2. Drøft hvilke støttefunktioner, der findes i virksomheden? Notér dem ned én for én. Støttefunktioner er f.eks. administration, økonomi og regnskab, IT, HR, salg og marketing, mv.
  3. Tag én støttefunktion ad gangen. Diskutér – så konkret som muligt – hvilke opgaver den udfører? Fortsæt indtil I har kortlagt alle opgaver i alle støttefunktioner. Herefter går I til de primære funktioner.

Sådan bruger du skabelonen

4. Drøft hvilke primære funktioner, der findes i virksomheden? Notér dem ned én for én. Primære funktioner er funktioner, der er nødvendige for at frembringe virksomhedens produkt eller service, f.eks. varemottagelse, lager, transport/distribution, produktion/installation, vedligeholdelse og service, mv.
5. Tag én primær funktion ad gangen. Diskutér – så konkret som muligt – hvilke opgaver den udfører? Fortsæt indtil I har kortlagt alle opgaver i alle primære funktioner.
6. Nu har I et samlet overblik over funktioner og opgaver i virksomheden, og I har kortlagt de forventninger og krav som omgivelserne stiller til at I skal være grønne, bæredygtige og samfundsansvarlige
7. Gennemgå værdikæden, og diskutér hvilke funktioner og aktiviteter, der kan effektiviseres, eller helt fjernes? Skriv idéerne ned
8. Gennemgå værdikæden, og diskutér hvilke funktioner og aktiviteter, der kan udføre grønnere, mere bæredygtigt eller samfundsansvarligt? Skriv idéerne ned

Sådan bruger du skabelonen

3. Nu er I færdige med værdikædeanalysen. Diskutér og beslut nu, hvordan arbejdet med at effektivisere og gøre værdikæden grønnere, mere bæredygtig og samfundsansvarlig skal gennemføres. I bør lave aftaler om:
  1. Hvad der skal ske?
  2. Hvornår?
  3. Hvem der gør hvad?
  4. Hvordan I vil måle indsatsen?
  5. Sætte nye mål